

Aràbia Saudita, canvis tímids per acostar-se a Occident

Els comicis municipals arriben envoltats per l'escepticisme internacional i les crítiques de l'oposició, que temen que no tindran continuïtat en altres mesures democratitzadores. Diversos sectors titllen les eleccions de simple campanya d'imatge i vaticinen que res no millorarà a l'interior del país.

LAràbia Saudita celebrarà pròximament les primeres eleccions de la seva història amb el doble objectiu de reconciliar-se amb Occident, que l'acusa de connivència amb les xarxes de terrorisme islamista internacional, i d'alleugerir el descontentament popular intern agreujat per la difícil situació econòmica, que ha disparat l'índex d'atur fins al 30%

Forçada per les circumstàncies, la família reial va decidir l'octubre passat fer un tímido canvi de rumb polític amb l'anunci d'eleccions als ajuntaments abans d'un any, però els comicis encara no tenen data oficial ni han despertat cap mena d'interès entre els ciutadans perquè els governs municipals a l'Aràbia Saudita no tenen cap pes real. Per això, els grups opositors acusen els prínceps d'orquestrar una nova operació de maquillatge per perpetuar el règim de la por imposat fa 72 anys pel clan guerrer dels Al-Saïd en col·laboració amb els sectors més conservadors del clergat sunnita.

Les eleccions, en què només s'escolliran la meitat dels representants dels 180 consells municipals, està previst que se celebren en tres fases: la primera jornada electoral es viurà a Riad les pròximes setmanes. L'est i el sud del país votaran abans de la peregrinació major a la Meca o Hajj, que tindrà lloc a mitjan gener, mentre que la resta del país votarà després del Hajj.

Malgrat les crítiques, la convocatòria d'eleccions va ser conseqüència de la nova política del rei Fahd bin Abdul Aziz Al-Saïd per a la creació d'espais per a la participació popular, formulada arran dels terribles atemptats amb cotxe bom-

ba de maig del 2003 a Riad contra complexos d'habitatges on vivien estrangers que van fer desenes de morts. Molts saudites van sentir aquella tragèdia com el seu 11 de setembre particular i, com als Estats Units, la massacre va ser un punt d'inflexió en la política de seguretat. Cal sumar a la commoció social l'efecte de la pressió internacional sobre la família Al-Saïd i el sistema tribal medieval imposat per aquests, que atorga tot el poder polític i econòmic als membres de les famílies i als clans originaris de la regió central de Najad.

La gravetat dels atemptats va fer moure fitxa al règim, que va entendre que la participació ciutadana en la política pot afeblir els grups armats que capten militants entre els joves amb missatges antioccidentals i de revolta contra el règim de l'Aràbia Saudita, l'únic país del món que té per nom el llinatge del seus governants. Paral·lelament, el Govern, que fins aleshores havia fet ulls grossos als moviments terroristes de caire islamista, va iniciar una dura campanya policial anti-terrorista. En els darrers divuit mesos, les autoritats han detingut més de 600 sospitosos i han capturat o mort la majoria dels 29 homes més buscats. En el mateix període han mort víctimes de la violència unes 170 persones, entre estrangers, forces de seguretat i militants islamistes.

Eleccions sense dones. Sobre la possible participació de la dona en el procés electoral, el príncep Nayef bin Abdul Aziz, ministre de l'Interior, va deixar ben clar aquest estiu que les dones no hi prendran part perquè encara no estan preparades, mentre que el Comitè

El rei Fàhd bin Abdul-Aziz al-Saúd (esquerra) i el príncep hereu Abdul-lah (dreta). Tot i els gestos d'obertura que darrerament ha fet la família Al-Saúd, els opositors i els demòcrates encara són repressaliats pel règim, que continua tenint en l'Alcorà la seva constitució.

General d'Eleccions ha rebutjat totes les demandes presentades per dones interessades a ser candidates. Les declaracions del ministre i la política del Comitè han tornat a posar en evidència les contradiccions i les lluites internes del règim, ja que el príncep hereu Abdul-lah ha imposat els darrers mesos la participació femenina en diversos fòrums públics i ha ajudat a posar en marxa empreses en les quals s'han reservat llocs de treball específics per a dones. També hi ha dones que formen part de comitès executius d'algunes associacions controlades pel Govern, com el Sindicat de Periodistes i la Comissió de Defensa dels Drets Humans.

Pel que fa al camí que ha de seguir el procés electoral i l'obertura democràtica, els prínceps saudites són reticents a acceptar qualsevol suggeriment. Precisament, tres reformistes van anar a parar a la presó a l'agost per haver apel·lat

a la instauració d'una monarquia constitucional a l'Aràbia Saudita a través de comunicats i una campanya de recollida de signatures. El tribunal de Riad va trobar punible que els acusats empresin termes occidentals per exigir els canvis polítics.

La tolerància que, segons els prínceps saudites, mostra el Govern per la celebració d'eleccions municipals no es traslladarà en cap cas al camp religiós, on manté la decisió ferma de prohibir i castigar amb penes de presó, càstig físic i deportació la impressió, importació, distribució o possessió de material religiós no islàmic, així com el culte, tant públic com privat, de totes les religions excepte l'islam. Tot i això, alguns estats, com els EUA, no inclouen l'Aràbia Saudita a la llista de països que limiten la llibertat religiosa.

Un membre tan destacat del Govern com el príncep Sultan, ministre de De-

fensa, va declarar al març que els que volen aixecar esglésies al seu país són fanàtics, i que a l'Aràbia Saudita no hi ha esglésies, ni en el passat, ni en el present ni en el futur [...] i qui ho hagi dit hauria de callar i sentir vergonya. Actualment, un 4% dels habitants del país són cristians, tot i que, oficialment, tots són estrangers. La resta de confessions (sobretot immigrants hinduïstes, budistes i sikhs arribats del subcontinent indi) representen un 1,5% de la població. Per la seva banda, els prop de 3,5 milions de musulmans xiïtes saudites, un 14% dels habitants, són considerats pel poder com a ciutadans de segona, i en alguns ambients, com el dels negocis, han d'amagar la seva condició religiosa. Els xiïtes es concentren principalment a la rica regió petrolífera sobre les costes del golf Pèrsic, on representen més d'un terç de la població.

Canvi d'imatge. Paral·lelament a l'organització de les eleccions, el Govern saudita treballa per canviar la seva imatge en l'àmbit internacional presentant la cara més amable del règim. La darrera de les campanyes va tenir lloc el 23 de setembre, quan, coincidint amb l'última diada nacional, Riad va pagar un anunci a pàgina sencera als principals diaris de tot el món en què destacava el progrés i la tolerància de l'Aràbia Saudita i en què es posicionava contra l'extremisme religiós i el terrorisme.

Un any abans, el Govern dels Al-Saïd va destinar 17,6 milions de dòlars en programes de relacions públiques centrats en els mitjans de comunicació dels Estats Units amb l'objectiu de demostrar als nord-americans el compromís dels saudites en la guerra contra el terrorisme. Les televisions CNN, ESPN, MSNBC i Fox News van emetre a l'octubre diversos espots en què es presentava el Regne d'Aràbia Saudita com un país modern que comparteix els objectius dels EUA. Dos mesos després, al desembre, Riad tancava els departaments d'assumptes islàmics de les seves representacions diplomàtiques a l'estranger. La mesura responia a les sospites que algunes de les organitzacions que es beneficien de les donacions i serveis d'aquests organismes estan vinculades a les xarxes de terrorisme internacional.

Encara que el règim ha permès que algunes dones participin en uns pocs fòrums i els ha reservat llocs de treball en algunes empreses, continuen al marge del procés d'obertura.

La preocupació de les autoritats saudites per l'opinió que els estrangers tenen del país els ha dut a convertir tota aparició pública de les seves autoritats o empreses en un anunci en què s'ofereix el vessant més amable del regne. Per exemple, en la darrera edició de la Fira del Turisme de Dubai, a la Unió dels Emirats Àrabs, l'estand de l'aerolínia nacional saudita era, de llarg, el més espectacular, el més acollidor i el que oferia més ob-

sequis als seus visitants: clauers, bolígrafs, cartells, llibres, dàtils... Un grup d'hostesses europees enquestaven els visitants amb preguntes tan indicatives de la intenció de tot plegat com: "Ha canviat d'opinió sobre les aerolínies aèries saudites i el Regne de l'Aràbia Saudita després de visitar l'estand?"

Jordi Llaonart
(Kuwait)

Gestos d'obertura insuficients

Els primers indicis de reforma del sistema saudita, que no van anar més enllà d'alguns retocs administratius, es remunten a la primera guerra del Golf. L'Aràbia Saudita es va comprometre a fer reformes democràtiques per demostrar que havia merescut l'ajuda de la coalició contra el dictador iraquíà Saddam Hussein.

El març del 1992, el rei va aprovar per reial decret una llei bàsica sobre el sistema de govern que és un esbós de carta magna, encara que l'Alcorà i la llei islàmica continuen sent Constitució, font jurídica i font de legislació. Davant la manca de Parlament, es va establir l'Assemblea Consultiva, formada per 90 membres nomenats directament pel rei per assessorar la corona. Com que el país no disposa d'una administració de l'estat eficient, amb departaments que resolguin els problemes de la població, també es van institucionalitzar les recepcions setmanals del monarca amb el poble. Durant aquestes sessions, el rei rep centenars de persones que li exposen les seves demandes.

Paral·lelament als gestos amb Occident, la corona havia de fer front als sectors islamistes contraris a la presència de les tropes dels EUA al país. Per suavitzar les relacions amb els grups més conservadors, el rei Fahd ibn Abdul Aziz Al-Saïd va canviar el títol de monarca pel de custodi de les dues mesquites sagrades (Meca i Medina). Segons els més puristes, la monarquia no és una institució pròpia del règim islàmic perquè concentra tot el poder en una persona. El sistema islàmic és el del califat encapçalat pel califa, que s'ha de sotmetre a la llei islàmica i, en el cas que es desviï de la xara, ha de poder ser substituït.

Però l'important és que la família Al-Saïd, que governa el país amb mà de ferro des del 1932, a la pràctica no ha cedit cap parcel·la de poder. Per conservar el suport dels sectors religiosos, el Govern només accepta compartir l'autoritat en els afers de la fe amb la policia religiosa, anomenada Autoritat per a la Promoció de la Virtut i la Prevenció del Vici, que, entre altres decisions, ha prohibit les nines Barbie, considerades una amenaça a la moralitat, i també les nines jueves. **J. Ll.**